

В. П. Заскалета

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: v_zaskaleta@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1294-0329>

О. Ю. Гриненко

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: olesia.hrynenko@knlu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0105-5890>

ГІБРИДИЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ ПОПОВНЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Abstract

The study explores the continuous evolution of educational terminology, a process that has significantly intensified in recent years due to advancements in computer and information technologies, globalization and international collaboration. The ongoing development of educational terminology has influenced the ranking of term nominations according to their emergence into older and newer categories. Additionally, the presence of not only narrow-field, but also interdisciplinary, as well as general scientific terms in the analyzed material can be attributed to processes of secondary nomination. The research establishes that one of the most productive ways of creating new terminological units is hybridization, which is the combination of elements originating from different languages. It is demonstrated that professional terminology of educators includes not only multi-word term combinations, but also numerous one-word term designations, particularly composites and juxtapositions, which are formed through hybridization. The hybrid terms given in the article testify to the incorporation of elements from multiple languages.

The study identifies two mechanisms of hybrid term formation: (1) the combination of foreign language components; (2) the integration of foreign language elements with Ukrainian components. A foreign language component in hybrid terms containing a specific Ukrainian element can be both prepositive and postpositive. The components *online*, *offline*, *media*, and *STEM* stand out with the highest frequency among hybrid terms in the field of education.

The findings of the analysis offer practical implications for multiple areas: first, in studying the spelling of words containing foreign language components; second, in teaching terminology; and third, in teaching Ukrainian derivatology, as hybrid terms provide illustrative material to study morphological word formation processes.

Keywords: terminology, hybridization, hybrid term, hybrid term formation, terminological nomenclature, term composition, field of education.

Анотація

У статті з'ясовано, що становлення терміноскладу сфери освіти є неперервним процесом, значно інтенсифікованим протягом останніх років, що зумовлено розвитком комп'ютерної техніки, інформаційних технологій, процесами глобалізації та міжнародних контактів. Неперервність, тривалість формування терміноскладу сфери освіти вплинули на ранжування термінономінацій відповідно до часу появи конкретних термінів – давні і нові; процесами вторинної номінації можна пояснити наявність посеред аналізованого матеріалу не лише вузькогалузевих, а й міжгалузевих і навіть загальнонаукових термінів. Установлено, що одним із продуктивних способів творення нових терміноодиниць є гібридизація – поєднання елементів, що походять з різних мов. Доведено, що фахова термінологія освітян, крім терміносполучень, містить чимало однослівних термінономінацій, з-поміж яких зафіксовані – композити та юкстапозити, – утворені за допомогою гібридизації. Наведені в статті терміни-гібриди засвідчують використання елементів з різних мов.

Виявлено, що гібридне термінотворення виявляє себе двома способами: 1) від іншомовних компонентів; 2) від іншомовного та українського компонента. Іншомовний компонент у гібридних термінах з питомим українським елементом може бути і препозитивним, і постпозитивним. Найбільшою частотою в гібридних термінах зі сфери освіти вирізняються компоненти *онлайн*, *офлайн*, *медіа*, *STEM*.

Результати аналізу гібридних термінів фахової мови освітян можуть стати в пригоді, по-перше, під час дослідження правопису слів з іншомовними компонентами, по-друге, у процесі викладання термінології та, по-третє, під час викладання української дериватології, тому що містять ілюстративний матеріал для вивчення морфологічних способів словотвору.

Ключові слова: термін, гібридизація, гібридний термін, гібридне термінотворення, термінономінація, терміносклад, термінологія, сфера освіти.

Вступ. Прагматизація освіти, зумовлена соціальними запитами підготовки сучасних фахівців, які мають гнучко та креативно відповідати професійним, когнітивним і соціальним змінам у світі; євроінтеграція та створення єдиного освітнього простору в умовах глобалізації, що потребують формування єдиної мови освітнього й науково-педагогічного спілкування; інформатизація та диджиталізація освіти як домінанта ознака сучасного стану освіти, а також доба метамодерну, якій властива константа невизначеності, у якій перебуває сьогодні людство, і яка формує запити на усвідомлення місця та значення освіти на сучасному етапі еволюційного становлення людини та суспільства, на думку І. І. Козинець та Ю. О. Шабанової (2021, с. 4), а на наш погляд, ще й модернізація вищої та середньої освіти в Україні у зв'язку зі стрімким розвитком науки, техніки і, як наслідок, появою нових технологій та упровадженням їх у навчальний процес, істотно прискореним через пандемію коронавірусної хвороби 2019 й особливо широкомасштабну агресію російської федерації, – це ті чинники, що зумовили й істотне поповнення термінного фонду освітнього середовища і в результаті – його фіксацію у відповідних лексикографічних працях, зокрема в Словнику-довіднику лексики сфери освіти: національно-європейська ідентичність І. М. Серебрянської (2018), у Словнику термінів і понять сучасної освіти, укладеному Л. М. Михайловою, О. В. Пагавою та О. В. Проніною (загальне редагування – Л. М. Михайлової) (2020), у Глосарії новітньої педагогічної термінології : наук. видання, упорядкованому І. О. Помазаном, Т. М. Берест, О. В. Ільїною, Г. В. Купріковою (2021), Словнику новітніх освітянських термінів і понять : довідковому виданні І. І. Козинець та Ю. О. Шабанової та Тлумачному словнику освітянських термінів, укладеному Т. В. Трісуною й О. В. Вишневською (2023). Ці праці віддзеркалюють процеси і явища, що відбуваються в українському освітньому середовищі, за допомогою актуальних термінів і понять, уживаних в освітньому процесі та науці відповідно до вимог чинного законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Термінологи називають різні функції, властиві термінам, – номінативну, сигніфікативну, комунікативну, навчальну, прагматичну, когнітивну, фіксування і передання знання, а також “евристичну функцію, функцію відкриття нового знання, наукового пізнання й відкриття істини” (Овсієнко, 2022, с. 89).

Завдяки появі термінів на позначення нових предметів, процесів, явищ збагачуються терміносистеми певних галузей і, зрозуміло, з'являється фактичний матеріал для лінгвістичних студій. Терміносистеми різноманітних сфер людської діяльності постійно перебувають у колі наукових інтересів дослідників. Студії початку ХХІ століття, крім загальної генетичної характеристики певної термінології (Дорошенко С.М., 2009 – термінології нафтогазової галузі; Дячук Т., 2009 – авіаційної термінології; Чорна О., 2012 – податкової термінології), вивчення національного й інтернаціонального в українських терміносистемах

(Симоненко Л. О., Соколова С. О., І. В. Коропенко та ін., 1993; Закреницька Л., 2010;), зосереджені також на різних аспектах запозичання іншомовних термінів у конкретні українські терміносистеми: Гапонова Л. Є. (2010) вивчала під цим кутом зору криміналістичну термінологію, Дейнека В. М. (2006) – термінологію митної справи, Краснопольська Н. (2010) – термінологію менеджменту, Мартиняк О. А. – науково-технічну термінологію (2009), Ментинська І. – сучасну комп'ютерну термінологію (2014), Петришин М. (2010) – геологічну термінологію, Стрішенець Н. (2007) – бібліотечно-інформаційну термінологію, Тур О. М. (2012) – систему логіко-поняттєвого апарату документознавців, Фітісова Т. О. (2005) – термінологію лісової меліорації агроландшафтів, а Черненко І. (2012) – термінологію туризму.

Жодна мова не здатна називати кожне нове явище, предмет, поняття новим словом, а тому на основі перенесення – метафори чи метонімії – може використовувати з цією метою власні готові лексеми чи запозичати з інших мов. Одним із продуктивних джерел збагачення терміноскладу конкретних терміносистем є гібридизація – результат глобалізації й у зв'язку з цим активного запозичання іншомовних лексем. Українські лінгвісти працюють і в цій царині термінотворення, зокрема І. М. Фецько (2019) дослідила гібридизацію як захисний механізм термінотворення на прикладі терміносистеми музейництва. Аналогічного вивчення – загальної й різноаспектної характеристики запозичень – потребує українська термінна номінація фахової мови українських освітян, що й зумовлює **актуальність** цієї статті.

Мета статті полягає в з'ясуванні ролі гібридизації в поповненні термінофонду сфери освіти. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язати такі **завдання**: 1) виявити однослівні терміни-гібриди, якими послуговуються освітяни; 2) проаналізувати однослівні терміни-гібриди щодо їхньої будови; 3) встановити мову – джерело компонентів однослівних гібридних термінів; 4) з'ясувати позицію іншомовного компонента щодо українського в однослівних гібридних термінах з питомим компонентом; 5) виявити найбільш уживані іншомовні компоненти в аналізованих однослівних термінах.

Методи та методологія проведеного дослідження. У роботі використано *загальнонаукові методи* – аналізу та синтезу, що дало змогу узагальнити теоретичні засади вивчення гібридизації, та спеціальні *лінгвістичні методи*, а саме: *описовий метод* і *метод словотвірного аналізу*, що уможливило класифікацію різновидів гібридизації як одного із джерел збагачення терміносистем новими терміноодиницями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Терміном називають “слово або словосполучення, що позначає поняття певної галузі науки або техніки” (Українська мова: енциклопедія, 2004, с. 682). Варто зазначити, що терміни, пов'язані зі сферою освіти, дуже неоднорідні: вони різні за тематикою, структурою, морфологічним статусом, етимологією тощо. Якщо брати до уваги ступінь спеціалізації, семантику, то в освітній сфері послуговуються загальнонауковими (*аналіз, синтез, глобалізація*), міжгалузевими (*антиципація, ізоморфізм, інтернет-технології*) та вузькогалузевими (*інтернет-адикація, сторителінг, олігофренопедагогіка*) термінами.

Як слушно зауважують І. І. Козинець та Ю. О. Шабанова, “сучасна освіта в Україні переживає напружений стан реформування та трансформування відповідно до загальних тенденцій у світовому освітянському просторі. Зміна знаннєвої парадигми на діяльнісну, суб'єкт-об'єктного підходу на суб'єкт-суб'єктний, орієнтація на компетентнісні результати навчання та зовнішні запити суспільства якісно перетворюють освітній простір вітчизняної педагогіки” (2021, с. 4). Зазначена зміна зумовила оновлення та перетворення категорійно-понятійного апарату сучасної педагогіки, що віддзеркалює змістовну наповненість наукової та навчальної

комунікації в межах сучасного освітньо-професійного простору та віддзеркалена в нормативно-правових актах, зокрема в законі України “Про вищу освіту”.

На думку І. О. Помазан, “одним із найбільш вагомих складників забезпечення дієвої інтеграції освіти в наукові й інформаційно-технологічні реалії сучасності є своєчасна модернізація освітньої термінології, яка б відображала ті істотні зміни в організації та, зрештою, й у самій сутності навчального процесу, які зумовлені динамікою технологічного прогресу й тими викликами, часто доволі жорсткими, що з ними людство стикається сьогодні” (2021, с. 4). Саме тому у сфері освіти, як і в інших сферах діяльності людини, з погляду походження побутують не лише питомі терміни, а й запозичені. “Використання іншомовних термінів є поширеним й одним із найпродуктивніших процесів у термінології. Хоча термінне запозичення незначною мірою відрізняється від запозичення загальномовних одиниць, проте терміносистеми є найбільш відкритими для проникнення нових одиниць і мають своєрідні особливості” (Фецко, 2019, с. 2). Запозичення в освітній термінології є різними за давністю, наприклад терміни *педагогіка*, *педагог* є давнішими, а терміни *андрологіка*, *вебквест*, *мейнмепінг*, *сторителінг*, *утраквізм* – новішими.

У наш час запозичення активно проникають передусім до термінологічних систем, що насамперед об’єктивно зумовлено інноваціями інформаційно-технологійного характеру, а суб’єктивно – модою на англізми. Як справедливо зауважує М. П. Баган, вивчаючи причини, основні вияви та наслідки англізації сучасного українськомовного комунікативного простору, “англізація відбувається вже в школі, її активно пропагують ЗМІ та міжнародні соціальні мережі, тобто, на відміну від суржику, вона є суспільно культивованою, модною та прийнятною” (2020, с. 45).

Під час освоєння іншомовного слова тривалий час відбувається його пристосування до законів мови-реципієнта, аж доки це слово (у нашому випадку – цей термін) не буде кодифіковане. Саме це спостерігаємо і з термінами сфери освіти, як-от: *дальтон-план* – *долтон-план*; *сторителлінг* – *сторителінг* – *сторитейлінг* – *сторителінг*; *майндмеппінг* – *майндменінг*. У зв’язку з цим у наукових працях помітна термінологійна строкатість. Пристосування до мови реципієнта проходить по лінії орфоепії, орфографії, морфології і навіть семантики. Тривалий час запозичені терміни, особливо складні для вимови, уживають паралельно з питомими термінами (*інтернет-адикція* – *інтернет-залежність*; *майндмеппінг* – *створення ментальних (інтелект-) карт (map)*). Згодом запозичення можуть бути витіснені питомими лексемами.

Гібридним термінотворенням вважають процес формування нових термінів із залученням іншомовних елементів. Творення термінів таким способом є одним із головних джерел поповнення термінного складу мови, особливо у ХХІ столітті. На думку Л. Кислюк, “велика кількість нової запозичуваної лексики, яку, як правило, характеризують незвичні для української мови оформлення та структура слів, змушує мову-реципієнт у відповідь активізувати захисні механізми та прискорити процеси адаптації чужомовних слів у вигляді гібридного словотворення” (2010, с. 33). Аналізовані в цьому дослідженні словники містять терміни та терміносполучення, причому останні кількісно значно переважають. Предметом нашого вивчення є однослівні номени-гібриди. З погляду їхньої будови такі номени можна поділити на прості (однокореневі), наприклад: *компетентність*, *мобільність*, *лідерство*, і складні (двокореневі), утворені за допомогою складання двох слів або основи слова і цілого слова, наприклад: *бізнес-освіта*, *онлайн-навчання*, *чат-заняття*, *STEM-освіта*, *медіаграмотність*, *самоплагіат*, *геронтоосвіта*.

З погляду словотвірної структури аналізований гібридний лексикографічний матеріал можна поділити на композити з різномовними компонентами, юкстапозити з різномовними компонентами, деривати з питомою основою й іншомовним формантом.

Утворення термінів-гібридів, як, до речі, і загальноновживаної лексики, на основі компонентів з різних мов зумовлене активністю аглютинативних тенденцій у сучасній українській мові.

До **композитів із різномовними компонентами** відносимо терміни *геокешинг* (від грец. γεο- ‘земля’ та англ. cache ‘схов’), *медіапедагогіка* (від лат. medium ‘посередник’ й грец. παιδαγωγία ‘мистецтво виховання’), *педоцентризм* (від грец. παῖς, родовий відмінок παιδός ‘дитина, дитя’ й лат. centrum ‘центр’), *професіограма* (від лат. professio ‘спеціальність, заняття’ та грец. γράμμα ‘запис’), *сублізинг* (від лат. sub ‘під’ і англ. leasing ‘оренда, майновий найм’). Зафіксовано поміж таких термінів-гібридів і ті, що мають питомий компонент, наприклад, у препозиції щодо запозиченого складника: *самоплагіат*, *дитиноцентризм*, *освітологія* і в постпозиції щодо нього, наприклад: *аудіосупровід* (лат. audio ‘чую’), *вебзаняття*, *вебсторінка* (англ. web ‘павутина’), *геронтоосвіта*, *лізингодавець*, *лізингоодержувач*, *конкурентоспроможність*, *медіаграмотність*, *медіавиховання*, *медіакомпетентність*, *медіаосвіта* (від лат. medium ‘засіб, спосіб’), *смартоосвіта* (англ. smart ‘розумний, кмітливий’).

На тлі гібридних термінів виразно виокремлюються **деривати з іншомовною основою і питомим суфіксальним формантом**, до яких зараховуємо терміни *валідність* (від англ. valid ‘дійсний, має силу, придатний’), *інноваційність* (від лат. innovatio ‘оновлення, зміна’), *інтердисциплінарність* (від лат. inter- ‘між’ та discipline ‘дисципліна’), *компетентність* (лат. competentia ‘відповідність’, ‘узгодженість’), *конформність* (від пізньолат. conformis ‘подібний, схожий’), *креативність* (з англ. creation ‘створення’), *лідерство* (англ. leader ‘той, хто веде’), *ліцензування* (лат. licentia ‘право’), *маніпулювання* (лат. manipulus від manus ‘рука’), *мобільність* (від лат. mobilis ‘рухливий’), *об’єктивність* (від лат. objectum ‘предмет’), *пріоритетність* (від лат. prius ‘старший’), *прогностичність* (від грец. πρόβωσις ‘передбачення’), *резистентність* (від лат. resistentia ‘опірність, здатність чинити опір чому-небудь’), *рефлексивність* (від лат. reflexio ‘повертаюся назад’), *тестування* (від англ. test ‘випробування’, ‘перевірка’), *системність* (від давньогрец. σύνθεσις ‘сполучення’), *спеціальність* (від лат. specialis ‘особливий, своєрідний, окремий’), *сугестивність* (лат. suggestio, від suggero ‘навчаю, навіюю’).

Іншомовні слова переважно стали основою для деривації прикметників, від яких утворено іменники з термінним значенням (пор. *інноваційний* – *інноваційність*; *компетентний* – *компетентність*), або для деривації дієслів, від яких утворено іменники з термінною семантикою (пор. *ліцензувати* – *ліцензування*; *тестувати* – *тестування*). Найбільша кількість аналізованих термінів-гібридів із запозиченою основою має українські суфікси *-ість* та *-анн(я)*.

Юкстапозитом, згідно з найпоширенішим підходом, умовно (оскільки з часом препозитивну іншомовну частину можуть кваліфікувати як формант) вважаємо всі “складання, поєднання двох чи більше слів без сполучних голосних з обов’язковою ознакою його оформлення – дефісним правописом” (Радомська, 2015, с. 250).

До **юкстапозитів із різномовними компонентами**, уживаних освітянами, зараховуємо терміни *асистент-стажист* (лат. assistens ‘присутній, помічник’ і фр. stage ‘стаж, іспитовий термін; строк перебування’); *кейс-метод* (від англ. case ‘обставини’ і грец. μέθοδος ‘шлях крізь’), *контент-аналіз* (від англ. contents ‘зміст’ і лат. ‘analysis’ з грец. ἀνάλυσις ‘розклад, розкладання, розчленування’), *онлайн-курс*

(від англ. online ‘на лінії’ і лат. cursus ‘біг, швидка їзда; дорога, напрям; подорож’), *офлайн-курс* (від англ. offline ‘не на лінії’ і лат. cursus ‘біг, швидка їзда; дорога, напрям; подорож’). До юкстапозитів цього різновиду відносимо і складні терміни *STEM-центр*, *STEM-лабораторія* з англійським акронімом *STEM* (S – science, T – technology, E – engineering та M – mathematics) і латинізмами *центр*, *лабораторія*. Зауважимо, що поміж цих номінацій фіксуємо також і ті, у яких один компонент питомих, тобто український. Український компонент таких термінономінацій може бути першим, наприклад: *ВЗО-партнер*, *діти-індиго*, *заклад-партнер*, *лікар-інтерн*, *лікар-резидент*, *школа-інтернат*, або другим (ці терміни кількісно значно переважають завдяки частому уживанню таких їхніх компонентів, як: *інтернет*, *онлайн* та *офлайн*), наприклад: *бізнес-освіта*, *імейл-заняття* (словники нерідко подають *e-mail-заняття*), *інтернет-тестування*, *онлайн-викладання*, *онлайн-заняття*, *онлайн-навчання*, *офлайн-викладання*, *офлайн-заняття*, *офлайн-навчання*, *чат-заняття*.

Незважаючи на поради авторитетних українських мовознавців, зокрема К. Г. Городенської (2014, сс. 89–91), використовувати замість іншомовного іменника-означення прикметник у ролі означення, словники фахової лексики зі сфери освіти у термінах-гібридах фіксують частіше саме іменники в ролі означення. До останньої групи розглянутих у цьому абзаці гібридних утворень уналежнюємо також складні слова з іншомовними акронімами-абревіатурами *STEM* (S – science, T – technology, E – engineering та M – mathematics) і *STEAM* (S – science, T – technology, E – engineering, A – art, M – mathematics) та українською лексемою, наприклад: *STEM-грамотність*, *STEAM-освіта*, *STEM-освіта*, *STEM-спеціальність*, *STEM-школа*. Такі складні слова (з неосвоєними словотворчими елементами *STEAM-*, *STEM-*, *e-mail-*, *smart-* та под.) підтверджують думку М. П. Баган про те, що англізація українськомовного комунікативного простору “спричиняє небажане перенесення графічних і словотвірних особливостей англійської мови в українську” (2020, с. 47), й ілюстровані також у лінгвістичних студіях наприклад, у статті Т. С. Семегин: “Через високу частотність у мовленні, прагматичний та словотвірний потенціал **COVID-неологізми** миттєво потрапляють у фокус досліджень мовознавців” (2022, с. 99).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підбиваючи підсумки аналізу термінів-гібридів зі сфери освіти, наголосимо на тому, що гібридизація в мовознавчому контексті – це створення нових слів шляхом поєднання елементів, що походять із різних мов. Зазвичай вона стосується запозичення частин слів або морфем із різних мов і їх комбінування в одне слово чи використання в ролі однієї з таких частин питомого компонента. Гібридизація є одним із важливих джерел поповнення термінного фонду сфери освіти, оскільки дає змогу швидко (за допомогою поєднання готових елементів) назвати нове явище, предмет, дію чи якість, що стосуються процесу набуття та вдосконалення людиною знань, навичок, цінностей, переконань і звичок. Проаналізовані гібридні терміни утворені двома способами: 1) від іншомовних компонентів; 2) від іншомовного та українського компонента. Іншомовний компонент у гібридних термінах з питомих українським елементом може бути і препозитивним, і постпозитивним. Найбільшою частотою в гібридних термінах зі сфери освіти вирізняються запозичені компоненти *онлайн*, *офлайн*, *медіа*, *STEM*, попри рекомендації мовознавців уживати замість них однокореневі прикметники.

Перспективним вважаємо аналіз терміносполучень, поява яких зумовлена прагненням уточнити, увиразнити, доповнити стрижневий елемент, освітянської сфери під кутом зору наявності в них компонентів-гібридів.

Конфлікт інтересів

Автори не мають потенційного конфлікту інтересів, який би міг вплинути на рішення про опублікування цієї статті.

Використання штучного інтелекту

Не використовувався.

ЛІТЕРАТУРА

- Баган, М. П. (2020). Англїзація сучасного українськомовного комунікативного простору: причини, основні вияви та наслідки. *Українська мова*, 1, 38–53.
https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_20/6.pdf
- Голуб, Н. Б., Горошкіна, О. М. (2021). Сторителінг на уроках української мови: до проблеми дидактичної номінації. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*, 47, 97–103.
<https://surl.li/uyrzpm>
- Гапонова, Л. Є. (2010). Іншомовні запозичення в українській криміналістичній термінології. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Мовознавство*, 18(16), 85–90.
- Городенська, Катерина. (2014). *Українське слово у вимірах сьогодення*. Компанія “Медіа Майстер”.
- Дейнека, В. М. (2006). Іншомовна основа термінології митної справи: способи термінотворення. *Вісник СумДУ*, 11(95), т. 2, 34–38.
<https://tractatus.sumdu.edu.ua/Arhiv/2006-11-2/6.pdf>
- Дорошенко, С. М. (2009). Українська термінологія нафтогазової галузі з погляду походження. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство)*. Вид-во НПУ, 199–205.
- Дорошенко, С. М. (2003). Основні способи словотворення в термінології нафтогазової промисловості. *Вісник: Проблеми української термінології*, 80–86.
- Дячук, Т. (2009). Авіаційна термінологія української мови: тематична класифікація та генетична характеристика. *Українська наукова термінологія*, 2, 289–296.
- Закреницька, Л. (2010). Національне і інтернаціональне в термінологічній номінації. *Наукові праці Кам’янець-Подільського державного університету ім. І. Огієнка. Серія: Філологічні науки*. Т. 1. Вип. 22, 157–163.
- Кислюк, Л. (2010). Гібридні новотвори як спосіб засвоєння запозичуваної термінології. *Українське мовознавство*, 40, 32–37.
<https://journals.knu.ua/ojs/index.php/ukrmovoznavstvo/libraryFiles/downloadPublic/105>
- Краснопольська, Н. (2010). Запозичення в українській термінології менеджменту. *Вісник Національного університету “Львівська Політехніка”. Серія: Проблеми української термінології*, 675, 125–130.
- Мартиняк, О. А. (2009). До проблеми запозичень в українській науково-технічній термінології. *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили. Серія: Філологія. Мовознавство*. Т. 105. Вип. 92, 74–78.
- Ментинська, І. (2014). Лексико-генетичні особливості сучасної комп’ютерної термінології. *Вісник Національного університету “Львівська Політехніка”. Серія: Проблеми української термінології*, 791, 71–74.
- Ментинська, Ірина, & Наконечна, Галина. (2016). Препозитиви чужомовного походження в комп’ютерній термінології. *Наукова термінологія нового століття: теоретичні і прикладні виміри*. Матеріали Міжнародної наукової конференції. Рівне, 15–16 вересня 2016 року, 343–345.

- Овсієнко, Л. М. (2022). Поліфункційність терміна в сучасному термінознавстві. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*, 25(1), 89–87.
DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2022.263119>
- Петришин, М. (2010). Запозичення з класичних мов як складова частина геологічної термінології. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. Вип. 89 (3), 280–283.
- Радомська, Л. А. (2015). Вивчення обсягу поняття “юкстапозит” у сучасному мовознавстві. *Методичні студії : [зб. наук.-метод. праць]*, 4, 249–260.
<http://surl.li/wzjfx>
- Семегин, Т. С. (2022). VAX як новий етап у розвитку COVID-неологізмів. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*, 25(1), 98–104.
DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2022.263120>
- Симоненко, Л. О., Соколова, С. О., & Коропенко, І. В. Національні та інтернаціональні компоненти в сучасних терміносистемах. *Наук. думка*, 1993.
- Стрішенець, Н. (2007). Запозичення в українській бібліотечно-інформаційній термінології. *Бібліотечний вісник*, 2, 20–25.
- Тур, О. М. (2012). Іншомовні номінації грецького походження в системі логіко-поняттєвого апарату документознавців в Україні. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 1, 19–22.
- Фецко, І. М. (2019). Специфіка гібридизації як продуктивного джерела збагачення терміноскладу української музейної справи. *Термінологічний вісник*, 5, 195–201.
https://iul-nasu.org.ua/pdf/termvisnik/terv_2019_5_28.pdf
- Фітісова, Т. О. (2005). Іншомовна лексика як чинник формування української термінології лісової меліорації агроландшафтів. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*, 46(707), 93–95.
- Черненко, І. (2012). Термінологічні запозичення у сфері туризму як результат міжмовного контактування. *Українознавчий альманах*, 9, 193–196.
- Чорна, О. (2012). Генетична характеристика української податкової термінології. *Теоретична і дидактична філологія*, 12, 258–265.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- Козинець, І. І. & Шабанова, Ю. О. (2021). *Словник новітніх освітянських термінів і понять : довід. видання*. НТУ “ДП”.
https://bcsd.org.ua/doc/MetodRes_Terminu.pdf
- Михайлова, Л. М., Пагава, О. В., & Проніна, О. В. (Уклад.). (2020). *Словник термінів і понять сучасної освіти* (Л. М. Михайлова, Заг. ред.). Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.
- Помазан, І. О., Берест, Т. М., Ільїна, О. В., & Купрікова, Г. В. (Упоряд.) (2021). *Глосарій новітньої педагогічної термінології : наук. видання*. Вид-во НУА.
<http://surl.li/lyxdnt>
- Ройко, Л. Л. (2023). *Технології освітнього менеджменту та моніторинг якості освіти: словник основних термінів і понять*: Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Інформатика). Луцьк.
<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22644>
- Серебрянська, І. М. (2018). *Словник-довідник лексики сфери освіти: національно-європейська ідентичність*. Навчальний посібник. Сумський державний університет.

https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/65981/1/Serebrianska_slovyk.pdf

Трісунова, Т. В., & Вишневецька, О. В. (Уклад.). (2023). *Тлумачний словник освітянських термінів*. Видання третє, виправлене та доповнене (Н. В. Цибенко, Ред.). <http://surl.li/cpxnje>

REFERENCES

- Bahan, M. P. (2020). Anhlizatsiia suchasnoho ukrainskomovnoho komunikatyvnoho prostoru: prychyny, osnovni vyiavy ta naslidky. *Ukrainska mova*, 1, 38–53. https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_20/6.pdf
- Holub, N. B., Horoshkina, O. M. (2021). Storytelinh na urokakh ukrainskoi movy: do problemy dydaktychnoi nominatsii. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Pedahohichni nauky*, 47, 97–103. <https://surl.li/uyrzpm>
- Haponova, L. Ye. (2010). Inshomovni zapozychennia v ukrainskii kryminalistychnii terminolohii. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seria: Movoznavstvo*, 18(16), 85–90.
- Horodenska, Kateryna. (2014). *Ukrainske slovo u vymirakh sohodennia*. Kompaniia “Media Maister”.
- Deineka, V. M. (2006). Inshomovna osnova terminolohii mytnoi spravy: sposoby terminotvorennia. *Visnyk SumDU*, 11(95), t. 2, 34–38.
- Doroshenko, S. M. (2009). Ukrainska terminolohiia naftohazovoi haluzi z pohliadu pokhodzhennia. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seria 8. Filolohichni nauky (movoznavstvo i literaturoznavstvo)*. Vyd-vo NPU, 199–205.
- Doroshenko, S. M. (2003). Osnovni sposoby slovotvorennia v terminolohii naftohazovoi promyslovosti. *Visnyk: Problemy ukrainskoi terminolohii*, 80–86.
- Diachuk, T. (2009). Aviatsiina terminolohiia ukrainskoi movy: tematychna klasyfikatsiia ta henetychna kharakterystyka. *Ukrainska naukova terminolohiia*, 2, 289–296.
- Zakrenytska, L. (2010). Natsionalne i internatsionalne v terminolohichnii nominatsii. *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho derzhavnoho universytetu im. I. Ohienka. Seria: Filolohichni nauky. T. 1. Vyp. 22*, 157–163.
- Kysliuk, L. (2010). Hibrydni novotvory yak sposib zasvoiennia zapozychuvanoi terminolohii. *Ukrainske movoznavstvo*, 40, 32–37. <https://journals.knu.ua/ojs/index.php/ukrmovoznavstvo/libraryFiles/downloadPublic/105>
- Krasnopolska, N. (2010). Zapozychennia v ukrainskii terminolohii menezhmentu. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska Politekhnikha”*. Seria: Problemy ukrainskoi terminolohii, 675, 125–130.
- Martyniak, O. A. (2009). Do problemy zapozychen v ukrainskii naukovu-tekhnichnii terminolohii. *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu im. P. Mohyly. Seria: Filolohiia. Movoznavstvo. T. 105. Vyp. 92*, 74–78.
- Mentynska, I. (2014). Leksyko-henetychni osoblyvosti suchasnoi kompiuternoї terminolohii. *Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska Politekhnikha”*. Seria: Problemy ukrainskoi terminolohii, 791, 71–74.
- Mentynska, Iryna, & Nakonechna, Halyna. (2016). Prepozytyvy chuzhomovnoho pokhodzhennia v kompiuternii terminolohii. *Naukova terminolohiia novoho stolittia: teoretychni i prykladni vymiry. Materialy Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii. Rivne, 15–16 veresnia 2016 roku*, 343–345.
- Ovsienko, L. M. (2022). Polifunktsiiniist termina v suchasnomu terminoznavstvi. *Visnyk KNLU. Seria Filolohiia*, 25(1), 89–87. DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2022.263119>

- Petryshyn, M. (2010). Zapozychennia z klasychnykh mov yak skladova chastyna heolohichnoi terminolohii. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Vynnychenka*. Serii: Filolohichni nauky (movoznavstvo). Vyp. 89 (3), 280–283.
- Radomska, L. A. (2015). *Vyvchennia obsiahu poniattia "iukstapozyt" u suchasnomu movoznavstvi*. Metodychni studii : [zb. nauk.-metod. prats], 4, 249–260.
<http://surl.li/wzjfix>
- Semehyn, T. C. (2022). VAX yak novyi etap u rozvytku COVID-neolohizmiv. *Visnyk KNLU*. Serii Filolohiia, 25(1), 98–104.
DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2022.263120>
- Symonenko, L. O., Sokolova, S. O., & Koropenko, I. V. *Natsionalni ta internatsionalni komponenty v suchasnykh terminosystemakh*. Nauk. dumka, 1993.
- Strishenets, N. (2007). Zapozychennia v ukrainskii bibliotechno-informatsiinii terminolohii. *Bibliotechnyi visnyk*, 2, 20–25.
- Tur, O. M. (2012). Inshomovni nominatsii hretskoho pokhodzhennia v systemi lohiko-poniattievoho aparatu dokumentoznavstv v Ukraini. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 19–22.
- Fetsko, I. M. (2019). Spetsyfika hibrydyzatsii yak produktyvnoho dzherela zbahachennia terminoskladu ukrainskoi muzeinoi spravy. *Terminolohichni visnyk*, 5, 195–201.
https://iul-nasu.org.ua/pdf/termvisnik/terv_2019_5_28.pdf
- Fitisova, T. O. (2005). Inshomovna leksyka yak chynnyk formuvannia ukrainskoi terminolohii lisovoi melioratsii ahrolandshaftiv. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina*. Serii: Filolohiia, 46(707), 93–95.
- Chernenko, I. (2012). Terminolohichni zapozychennia u sferi turyzmu yak rezultat mizhmovnoho kontaktuvannia. *Ukrainoznavchyi almanakh*, 9, 193–196.
- Chorna, O. (2012). Henetychna kharakterystyka ukrainskoi podatkovoi terminolohii. *Teoretychna i dydaktychna filolohiia*, 12, 258–265.

DZHERELA ILIUSTRATYVNOHO MATERIALU

- Kozynets, I. I. & Shabanova, Yu. O. (2021). *Slovnyk novitnikh osvitiianskykh terminiv i poniat : dovid. vydannia*. NTU "DP".
https://bcsd.org.ua/doc/MetodRes_Terminu.pdf
- Mykhailova, L. M., Pahava, O. V., & Pronina, O. V. (Uklad.). (2020). *Slovnyk terminiv i poniat suchasnoi osvity* (L. M. Mykhailova, Zah. red.). Luhanskyi oblasnyi instytut pisliadyploorno pedahohichnoi osvity.
- Pomazan, I. O., Berest, T. M., Ilina, O. V., & Kuprikova, H. V. (Uporiad.) (2021). *Hlosarii novitnoi pedahohichnoi terminolohii : nauk. vydannia*. Vyd-vo NUA.
<http://surl.li/lyxdnt>
- Roiko, L. L. (2023). *Tekhnolohii osvithnoho menedzhmentu ta monitorynh yakosti osvity: slovnyk osnovnykh terminiv i poniat*: Metodychni rekomendatsii dlia zdobuvachiv druho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity spetsialnosti 014 Serednia osvita (Informatyka). Lutsk.
<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22644>
- Serebrianska, I. M. (2018). *Slovnyk-dovidnyk leksyky sfery osvity: natsionalno-yevropeiska identychnist*. Navchalnyi posibnyk. Sumskyi derzhavnyi universytet.
https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/65981/1/Serebrianska_slovnyk.pdf

Trisunova, T. V., & Vyshnevskaya, O. V. (Uklad.). (2023). *Tlumachnyi slovnyk osvitiianskykh terminiv*. Vydannia tretie, vypravlene ta dopovnene (N. V. Tsybenko, Red.).
<http://surl.li/cpxnje>

Дата надходження до редакції 13.11.2024
Ухвалено до друку 23.12.2024

Відомості про авторів

Заскалета Валентина Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології Київського національного лінгвістичного університету e-mail: v_zaskaleta@ukr.net		Коло наукових інтересів: історичний гіпотаксис, методика викладання мови, дериватологія, лексична семантика, діалектологія
Гриненко Олеся Юріївна, аспірантка кафедри української філології Київського національного лінгвістичного університету e-mail: olesia.hrynenko@knlu.edu.ua		Коло наукових інтересів: дериватологія

CC Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)